

QUE SON OS DEBERES?

AMPARO JIMÉNEZ DÍAZ. ORIENTADORA

Argumentos en contra

- Os deberes crean tensións entre pais e fillos, complican moito a vida de moitas familias e son xeradores de confrontación e castigos.
- O abuso destas tarefas e a súa acumulación nas diferentes materias provoca que moitos escolares se desmotiven e crean unha fatiga engadida ao cansancio acumulado ao longo da xornada.
- Segundo algúns especialistas, veñen a demostrar un fracaso do sistema educativo, concebido para sobrecargar aos nenos e nenas de tarefas que deberían realizar na escola.
- Os deberes tradicionais a miúdo carecen de valor pedagógico.
- Aumentan as desigualdades sociais ao poñer en evidencia o nivel socioeconómico e cultural das familias. Mientras uns intentan axudar aos fillos, outros recuren a clases particulares, e outros non teñen o nivel educativo nin o poder adquisitivo para poder pagar eses apoios.
- Restrinxen o tempo para a familia e para o lecer. As nenas e os nenos necesitan tempo para xogar, asistir a actividades deportivas, culturais ou de lecer.
- En ocasións os deberes poden supoñer verdaderos conflictos familiares. A carga que poden comportar no ámbito familiar fai que podan ir contra a organización familiar, ao diminuir o tempo libre que as familias teñen para compartir.

Enténdese por deberes escolares as tarefas que o alumnado debe realizar en horario non escolar. A súa finalidade sería reforzar os contidos adquiridos na aula. Nembargantes, a pesares de formar parte da realidade cotiá do alumnado e de que a súa finalidade persigue un mellor rendemento académico, a realización dos deberes representa un dos aspectos mais controvertidos da vida escolar, non só para os nenos e nenas, senón tamén para as familias e os docentes. Facer os deberes supón limitar o tempo de lecer, de xeito que a xornada de moitos nenos e nenas non finaliza ate que rematan os deberes e iso supón esforzo e traballo, non só pola súa parte senón tamén dos mestres e dos pais e nais.

Deberes si ou deberes non?

O debate sobre a pertinencia ou non dos deberes escolares aparece e desaparece ciclicamente na sociedade, pero o que mais controversia xenera é a cantidade de deberes e o tempo que os nenos e nenas dedican aos mesmos.

Existen argumentos a favor e en contra desta controvertida cuestión.

Os que defenden os deberes sinalan que melloran as habilidades de estudio, as súas actitudes cara ao traballo e ensínalles que a aprendizaxe non só se realiza no colexio.

Pola contra, os deberes poden crear aborrecemento no alumnado, impídelles divertirse con outras actividades sociais e pode supoñer, se implican aos pais, unha interferencia con respecto ás explicacións do profesorado.

Argumentos a favor

- Facer deberes axudan a crear hábitos de traballo e a establecer rutinas.
- Axudan a comprender o que é o “esforzo” persoal.
- Ensínalles a “ser responsables” e a que adquiran disciplina.
- Axudan a aprender a xestionar o seu tempo.
- Conectan aos pais e nais coa educación dos seus fillos e fillas.
- Reforzan os contidos abordados na aula.
- Favorece a formación complementaria e a relación coa contorna.
- Axudan a mellorar a lectura.
- Estimulan o manexo das novas tecnoloxías da información e comunicación.
- Fomentan a autonomía.
- Promoven a creatividade así como a interacción e a posibilidade de axuda entre o alumnado.

Variables implicadas na realización dos deberes escolares

Existen razóns de peso para creer tanto nos beneficios como nos inconvenientes de establecer debere escolares. Non obstante, os argumentos tanto a favor como en contra deben ser contemplados desde unha óptica crítica por varias razóns.

- É moi difícil illar e estimar o efecto que a realización de deberes ten sobre o desenvolvemento dos coñecementos, competencias, vínculos emocionais ou desaxustes psicolóxicos e somáticos. Por exemplo, non debemos psoicionarnos en contra dos deberes escolares sen mais, xa que é complicado distinguir se os resultados negativos do alumnado se deben á preescipción de deberes ou, simplemente, á inexistencia de boas prácticas na realización dos mesmos.
- Non se pode asegurar se o beneficio ou prexuízo de realizar deberes se debe aos propios deberes ou ás diferentes prácticas de implicación parental.
- Nas últimas décadas desenvolveuse unha ampla investigación en torno ao tema dos deberes escolares. Estes estudos deron resultados importantes acerca das variables asociadas cos deberes escolares e as súas relacións co rendemento académico.

Actualmente, unha parte importante da investigación sobre os deberes escolares toma como referente o modelo proposto por Trautwein e colaboradores (Trautwein e Köller, 2003; Trautwein, Lüdtke, Schnyder e Niggli, 2006).

Estes autores propoñen un modelo complexo que se caracteriza porque ten en conta os tres axentes protagonistas no proceso de realización dos deberes (alumnado, docentes e familias), integrando as variables más importantes propias de dito proceso. Trátase dun modelo no que se identifican diferentes variables:

► Rendemento académico e deberes escolares

Parece que existe certa evidencia de que os deberes escolares teñen un efecto positivo no rendemento académico e, ademais, hai unha relación mutua entre os dous elementos. E dicir, non so os deberes escolares beneficijan o rendemento académico, senón que tamén un bo rendemento académico axuda á hora de levar a cabo os deberes escolares.

Por outra banda, non se atoparon diferencias significativas entre os niveis de rendemento académico segundo o tempo adicado aos deberes, o que nos indica que adicarlles demasiado tempo non parece estar relacionado de modo directo e lineal cun bo rendemento académico.

► Implicación dos estudiantes nos deberes escolares

Dentro da implicación dos estudiantes nos deberes escolares, hai tres variables que debemos ter en conta: a cantidade de deberes realizados dos prescritos polo profesorado, o tempo dedicado aos deberes e o aproveitamento do tempo.

► Implicación do profesorado nos deberes escolares

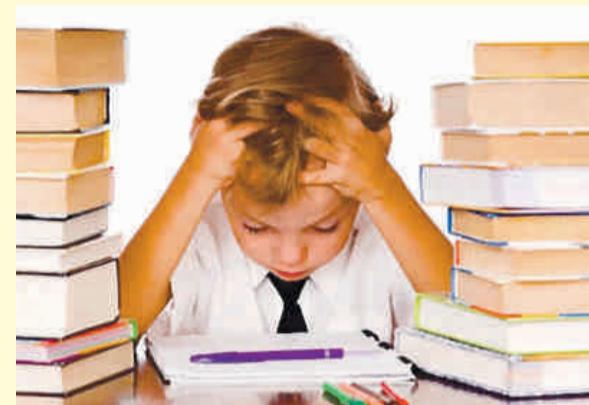
Dentro da implicación do profesorado habería que ter en conta: a coordinación entre os distintos mestres cando se lles asignan as tarefas para casa e a conveniencia ou non de que se lle manden os mesmos deberes a todo o grupo.

Así mesmo, parece que existe unha asociación positiva entre a percepción do alumnado do feedback do profesorado e a cantidade de deberes realizados.

► Implicación parental nos deberes escolares

En Educación Primaria, é mais efectivo intentar axudarlle ao alumno poñendo en marcha estratexias que impliquen mais apoio cognitivo e emocional (axuda con estratexias de estudio e de manexo das emocións e a motivación) que o simple control. Os deberes deben realizarlos os alumnos, non os pais.

As tarefas extraescolares no Proxecto Educativo do CEIP PÍO XII

En cumprimento do DECRETO 105/2014, do 4 de setembro, polo que se establece o currículo da educación primaria na Comunidade Autónoma de Galicia que na súa Disposición Adicional terceira di: Os centros docentes poderán incluir dentro da súa programación xeral anual, segundo o marco de autonomía pedagóxica e organizativa, as pautas e/ou criterios xerais sobre o uso das tarefas extraescolares na etapa de educación primaria, de xeito que entronque co adecuado desenvolvemento das competencias clave do alumnado segundo os seus distintos procesos e ritmos de aprendizaxe, atendendo a un principio de progresividade ao longo da etapa educativa.

No caso do seu establecemento, terase en conta un adecuado encaixe na vida das familias, de xeito que se facilite a participación activa das mesmas na aprendizaxe e adecuada conciliación da vida persoal e familiar, con respecto aos tempos de lecer do alumnado.

Ao tempo fomentarase a responsabilidade dos alumnos e alumnas na súa formación e a súa autonomía, en liña cunha cultura do esforzo e do traballo.

Considerando o anterior, o centro acorda que:

En 1º e 2º de Educación Primaria poderáselles encargar ao alumnado a realización de actividades como:

- Realización de traballos de plástica, audicións musicais, etc.
- Colaborando coas familias, reforzo de tarefas instrumentais: cálculo, lectura e escritura.

Desde 3º a 6º de Educación Primaria poderáselles encargar ao alumnado a realización de actividades como:

- Lectura e comentario de libros axeitados á idade do alumno.
- Busca e recollida de datos ou materiais para a realización de traballos na aula.
- Lectura de noticias de prensa e audición de programas de radio ou televisión.
- Preparación de traballos para o xornal escolar.
- Audicións musicais.
- Realización de traballos de plástica.
- Realización de actividades incluídas no currículo.

Os tempos de adicación aos traballos que se lles propoñan a estos alumnos serán progresivos e respectaran, en todo caso, as súas necesidades lúdicas, de convivencia familiar e de descanso, non debendo superar en 6º de Educación Primaria os 60 minutos diarios.

